

SERAMİK SEKTÖRÜ BAE ÜLKE RAPORU 2020

Hazırlayan

ÇİMENTO, CAM, SERAMİK İHRACATÇILARI BİRLİĞİ SEKTÖR ŞUBESİ

İÇİNDEKİLER

1- Yönetici Özeti: Çalışmanın Amacı, Metodolojisi ve Hesaplama Yöntemleri.....	3
2- BAE Genel Bilgiler.....	7
3- BAE Genel Ekonomisi.....	7
4- BAE İnşaat Sektörü	11
5- BAE Sanayisi.....	14
6- BAE Dış Ticareti.....	15
BAE Dış Ticaret Dengesi.....	16
BAE Genel İhracatı.....	17
BAE Genel İthalatı.....	18
7- BAE Seramik Kaplama Malzemeleri İthalatı.....	19
Değer Bazında Seramik Kaplama Malzemeleri İthalatı.....	19
Miktar Bazında Seramik Kaplama Malzemeleri İthalatı.....	20
Birim Fiyat Bazında Seramik Kaplama Malzemeleri İthalatı.....	21
Seramik Kaplama Malzemeleri İthalatında Ülke Payları.....	22
8- Türkiye'nin BAE'ye Seramik Kaplama Malzemeleri İhracatı.....	23
2015-2019 Dönemi İhracat Verileri.....	23
9- BAE Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı.....	24
Değer Bazında Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı.....	24
Miktar Bazında Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı.....	25

Birim Fiyat Bazında Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı.....	26
Seramik Sağlık Gereçleri İthalatında Ülke Payları.....	27
10-Türkiye'nin BAE'ye Seramik Sağlık Gereçleri İhracatı.....	28
2015-2019 Dönemi İhracat Verileri.....	28
11-Gümrük Vergisi ve Regülasyonlar.....	29
12-Satış ve Dağıtım Kanalları.....	30
13-Değerlendirme.....	30
14-Kaynakça.....	33

1- Yönetici Özeti: Çalışmanın Amacı, Metodolojisi ve Hesaplama Yöntemleri

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Ülke Raporu çalışması öncelikle ülkeyi genel hatlarıyla ve ekonomisiyle ele almaktadır. Ardından inşaat sektörü ve sanayisinin incelendiği bölümler okuyuculara bu konularda bilgi vermektedir. Ülkenin toplam dış ticaretinin de incelenmesinin ardından seramik sağlık gereçleri ve seramik kaplama malzemeleri olmak üzere ülkenin seramik sektöründeki toplam ithalat büyüklükleri ve Türkiye'nin BAE'ye seramik sektörü ihracat miktarları incelenmekte ve değerlendirilmektedir. Çalışma ağırlıklı olarak 2014-2019 dönemine ilişkin gelişmelere yoğunlaşmış bulunmaktadır. Seramik sektöründe Seramik Kaplama Malzemeleri ile Seramik Sağlık Gereçleri ayrıntılı olarak incelenmektedir.

Ülke Ekonomisi, Mal Ticareti ve İnşaat Sektörü

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Orta Doğu'da Arap Yarımadası'nın güneydoğusunda bulunan, Umman ve Suudi Arabistan'la komşu olan ülkedir. Ülke nüfusu 9,9 milyon olup 83.600 km² alana sahiptir. Para birimi BAE Dirhemi'dir. Birleşik Arap Emirlikleri'nin en önemli gelir kaynağı petroldür. Miktar olarak dünyanın 7. büyük rezervine sahiptir. Doğal gazın da ülke ekonomisine önemli katkısı olmaktadır. Dünya rezervlerinin %7'sine sahiptir. Petrol ve doğal gazdan elde edilen gelirin gayri safi yurt içi hasıladaki payı %47'dir. Dış ticaretten de önemli miktarda gelir sağlanmaktadır. Dubai emirliğinin merkezi olan Dubai şehri aynı zamanda bir ticaret merkezidir. Dubai yönetimi yabancı sermaye sahiplerine ve ticaretçilere her türlü kolaylığı sağlamaktadır. Dünya Bankası'ndan alınan resmi verilere ve Ticaret Ekonomisi projeksiyonlarına göre, BAE'deki Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) 2019 yılında 425 milyar \$ değerinde gerçekleşmiştir. Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki işsizlik oranı, 2018'deki yüzde 2,57'den 2019'da yüzde 2,64'e yükselmiştir.

İnşaat ve emlak sektörü BAE ekonomisi içinde petrol ve ticaretten sonra, üçüncü büyük sektör konumundadır. Özellikle 2016-2017 yıllarında yaşanan daralmanın ardından 2018 yılından itibaren toparlanma sürecine giren sektörün, 2019-2023 döneminde %4,6 oranında bir büyüme kaydetmesi beklenmektedir

BAE müteahhitlik sektörünü yakından ilgilendiren diğer bir husus ise, özellikle Dubai'de uygulanması planlanan akıllı şehir yapılanmasının başlayacak olmasıdır. 2021 yılı itibariyle Dubai'nin Dünya'daki en akıllı şehir planlamasına sahip olması hedeflenmektedir.

BAE'nin ticaret ortakları büyük çoğunlukla Uzak Doğu ve Orta Doğu ülkeleridir. Ülke her geçen yıl daha çok dış ticaret fazlası vermektedir. BAE net ihracatçı ülke konumunda olup 2018 yılında toplamda 55 milyar \$ dış ticaret fazlası vermiştir. BAE Türkiye'ye karşı da önceki yıllarda dış ticaret açığı verirken 2018 yılında fazla vermiştir. BAE'nin toplam ithalatında Çin ilk sırada yer almaktadır. Çin'den 2018 yılında bir önceki yıla göre %21,2 düşüşle yaklaşık 38 milyar \$ ithalat gerçekleşmiştir.

BAE 2018 yılında toplamda yaklaşık 219 milyon \$ değerinde seramik kaplama malzemeleri ithalatı gerçekleşmiştir. Çin, değer ve miktar bazında BAE'nin SKM ithalatında birinci sırada gelmektedir. BAE'nin seramik kaplama malzemeleri ithalatında ortalama birim fiyat 2018 yılında bir önceki yıla göre %18,6 artmış ve 4,8 \$'a yükselmiştir. Türkiye ise BAE'ye 2019 yılında 10 milyon \$ seramik kaplama malzemeleri ihracatı gerçekleştirmiştir. Birim fiyat bazında Türkiye BAE'ye seramik kaplama malzemeleri ihracatında 2015 yılından bu yana düşüş yaşamıştır.

BAE 2018 yılında toplamda yaklaşık 63 milyon \$ değerinde seramik sağlık gereçleri ithalatı gerçekleşmiştir. İthalat bir önceki yıla göre %14,5 azalmıştır. BAE bir önceki yıla göre %12,7 azalışla 2018 yılında toplamda 2.8 milyon adet seramik sağlık gereçleri ithalatı yapmıştır. Türkiye BAE'ye 2019 yılında 5,6 milyon \$ (180 bin adet) seramik sağlık gereçleri ihracatı gerçekleştirmiştir. 2019 yılına gelindiğinde ise birim fiyatta %0,6 düşüş yaşanmış ve 31,3 \$'dan ihracat yapılmıştır.

ÇALIŞMANIN AMACI, METODOLOJİSİ VE HESAPLAMA YÖNTEMLERİ

Bu çalışmanın amaçları; BAE seramik pazarını Seramik Kaplama Malzemeleri (SKM) ve Seramik Sağlık Gereçleri (SSG) özelinde incelemek, Türk seramiklerinin BAE seramik pazarı içindeki konumunu ortaya koymak, Türk seramik sektörünün rekabet gücünü artırmaya yönelik olarak pazarlama faaliyetlerine yön verebilecek dış ticaret ve sektör üretim-tüketim bilgilerini değerlendirmek ile hedef pazarlara, rakip ülkelere ilişkin bilgileri kapsayan hedef pazar analizi yapmaktır.

Çalışma, Çimento, Cam Seramik ve Toprak Ürünleri İhracatçıları Birliği tarafından hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında SKM ve SSG özelinde BAE seramik pazarı analiz edilmiştir.

Çalışma öncelikle BAE genel bilgiler ve genel ekonomik durumu hakkında bilgi vererek başlamaktadır. Ardından inşaat sektörünün görünümü ve sanayisi ele alınmıştır.

Ülkenin toplam dış ticareti de incelendikten sonra, seramik sektörü SKM ve SSG ithalat verileri ve yıllar içinde eğilimler incelenmiştir. Raporun devamında Türkiye'nin BAE'ye bu sektörlerdeki ihracat rakamları ayrıntılı olarak incelenmiştir. İkinci olarak ise rakip ülkelerin BAE ihracatında ihracat birim fiyatları ile Türkiye'nin ihracat birim fiyatları karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Vergi oranları; satış-dağıtım kanalları, regülasyonlar ve değerlendirme bölümleriyle rapor tamamlanmıştır.

Çalışmada pazardaki inşaat sektörünün durumu, satışı-dağıtım kanalları, rakip firmalar ve ülkelere uygulanan vergi oranları için farklı ikincil veri kaynakları kullanılmıştır.

Raporun Seramik Kaplama Malzemeleri ve Seramik Sağlık Gereçleri dış ticaret verileri için Haziran 2020'de alınan Trade map istatistikleri kullanılmıştır. Trade Map verilerinde sürekli güncelleme yapmakta olup çalışmamız için veriler Haziran 2020 tarihli istatistiklerden oluşmaktadır.

Hedef pazarda tedarikçi ülkelerden yapılan ithalatın birim fiyatları da karşılaştırılabilir veriler elde etmek için Trade Map verileri üzerinden hesaplanmıştır. SKM için birim fiyatları toplam ithalat değerinin toplam metrekareye bölünmesi (USD/m²) ile elde

edilmiştir. Trade Map'te ağırlık birimi ile verilen ithalat miktarları, GTİP 6907'de 17 kg seramik 1 m² karoya karşılık gelecek şekilde metrekare cinsine çevrilmiştir. SKM birim fiyatları toplam ithalat bedelinin çevrilen metrekare değerlerinin toplamına bölünmesiyle elde edilmiştir. SSG'de 17 kg seramik 1 adet SSG ürününe karşılık gelecek şekilde hesap yapılarak adet değeri bulunmuştur. Türkiye'nin hedef ülkeye yapılan ihracat değerleri ise İhracatçılar Birliği kayıtları esas alınarak hazırlanmıştır.

2- BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Orta Doğu'da Arap Yarımadası'nın güneydoğusunda bulunan, Umman ve Suudi Arabistan'la komşu olan ülkedir. BAE, Abu Dabi, Dubai, Acman, Fuceyre, Resül-Hayme, Şarika ve Ummül-Kayveyn adlı yedi emirlikten oluşmaktadır. Ülkenin başkenti ve en büyük ikinci emirliği olan Abu Dhabi, aynı zamanda ülkenin siyasi, endüstriyel ve kültürel merkezi konumundadır. Ülke monarşi ile yönetilen Yedi Emirlikten oluşan federasyon ile yönetilir. En büyük şehri ise dünyaca ünlü kent olan Dubai'dir. Körfez ülkeleri içerisinde en liberal dış ticaret rejimine sahiptir. Turizm bakımından gelişmiş olan Birleşik Arap Emirlikleri'nde emirlikler iç işlerinde bağımsız, dış işlerinde Birleşik Arap Emirlikleri'ne bağlıdır. Ülkede diğer Arap ülkelerinde olduğu gibi Arapça resmî dildir. Eğitim genelde İngilizcedir. Ülkede çok yabancı olduğu için Hintçe, Endonezce, İngilizce de yaygındır. Özellikle iş hayatında yaygın olarak İngilizce kullanılır. Ticaret dili Fransızca, Arapça, Farsça ve İngilizcedir.

Ülke nüfusu 9,9 milyon olup 83.600 km² alana sahiptir. Para birimi BAE Dirhemi'dir. Ülkedeki en yaygın din %77'lik oranıyla İslam'dır. Azınlık dinleri olarak da %12 Hıristiyan, %4 Hindu ve diğer dinler takip ederler.

3- BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ GENEL EKONOMİSİ

Birleşik Arap Emirlikleri'nin en önemli gelir kaynağı petroldür. BAE'nin ham petrol rezervi 97,8 milyar varildir. Miktar olarak dünyanın 7. büyük rezervidir. %95'i başkent Abu Dhabi Emirliği'nde üretilmektedir. Abu Dhabi'de 1958 yılında, Dubai'de ise 1966 yılında keşfedilmiştir. Abu Dhabi'de özellikle denizde yeni rezervlerin keşfi ve mevcut rezervlerin geliştirilmesi yönündeki çalışmalara devam edilmektedir. En zengin rezerv miktarı (50 milyar varil) AD sahilindeki Yukarı Zakum Sahasındadır. Dubai'nin rezervi 4 milyar varildir. Mevcut rezerv ve üretim miktarıyla yaklaşık 100 yıl yetecek petrole sahiptir.

2018 yılı günlük petrol üretimi ortalama 3 milyon varil, ihracatı ise 2,3 milyon varil/gün seviyesindedir. Rafinerilerinin petrol işleme kapasitesi 1,1 milyon varil/gün düzeyindedir. BAE'nin hampetrol ihracat pazarı uzakdoğu ülkeleridir. Japonya, Hindistan ve Çin başlıca müşterisidir.

Sektörün 2017 yılında GSYİH içindeki payı yaklaşık %30'tur. BAE Ekonomi Bakanlığınca 2021 yılına kadar ekonomi içindeki sektörel payın %20'lere düşürülmesi öngörülmektedir.

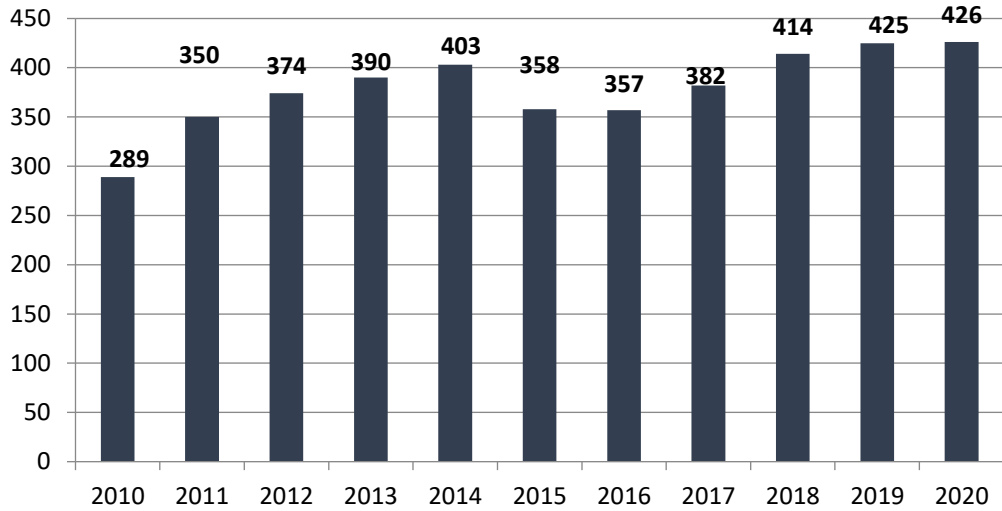
Doğal gazın da ülke ekonomisine önemli katkısı olmaktadır. Dünyanın en büyük yedinci doğalgaz rezervine (215 trilyon ft³) sahiptir. Dünya rezervlerinin %7'sidir. Petrol ve doğal gazdan elde edilen gelirin gayri safi yurt içi hasıladaki payı % 47'dir. Birleşik Arap Emirlikleri'nin hem Basra Körfezi hem de Umman Denizi boyunca uzun birer kıyısının olması balıkçılık ve inci avcılığı imkânı vermektedir. İnci ticareti eski önemini kısmen kaybetmiş olsa da balıkçılık yine bir gelir kaynağı olarak sürdürülmektedir. Tarım ve hayvancılıktan elde edilen gelirin millî gelir içindeki payı % 2'dir. Tarım, hayvancılık ve balıkçılık sektöründe çalışanlar tüm çalışan nüfusun % 6.4'ünü oluşturmaktadır. Dış ticaretten de önemli miktarda gelir sağlanmaktadır. Dubai emirliğinin merkezi olan Dubai şehri aynı zamanda bir ticaret merkezidir. Bu şehirde Râşid ve Cebeli Ali limanı adlı iki büyük limanın bulunması şehre ticari yönden canlılık kazandırmaktadır. Adı geçen limanlar vasıtasıyla ülkenin dünyayla deniz bağlantısı sağlanmaktadır. Dubai'nin bir ticaret merkezi olmasında buranın yönetiminin ekonomik politikasının da etkisi olmuştur. Dubai yönetimi yabancı sermaye sahiplerine ve ticaretçilere her türlü kolaylığı sağlamaktadır. Dubai'nin yanı sıra Ebu Zaby'da da geniş kapasiteli, modern donanımlı iki uluslararası liman bulunmaktadır. Dış ticarete önem verilmesi ve yabancı sermaye sahiplerine kolaylık sağlanması ülkede bankacılık sektörünün gelişmesine de imkân sağlamıştır.

BAE; petrol, petrol ürünleri ve doğal gazın yanı sıra alüminyum, inci, hurma ve kurutulmuş balık ihraç etmektedir. İthal ettiği malların başında ise makineler, ulaşım araçları, elektrikli ve elektronik araçlar, dayanıklı tüketim malları,

kimyasal maddeler, ilaç, gıda maddeleri, canlı hayvan gelir. Dış ticareti daha çok Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Hollanda ve Japonya ile. Dış ticaretinde açık olmamaktadır.

Ülkenin en önemli sanayi kuruluşları petrol arıtma tesisleridir. Ruveys'teki arıtma tesisleri günde 300.000 varil petrol işleyebilmektedir. Ruveys'te ayrıca petrol yan ürünleri çıkaran petro - kimya tesisleri bulunmaktadır. Aynı bölgede doğal gaz işleme tesisleri de kurulmuştur ve bu tesislerde protan ve bütan gaz üretilmektedir. Ummunnar'daki arıtma tesisleri de günde 60.000 varil petrol işleyebilmektedir. Birleşik Arap Emirlikleri petrol gelirlerini diğer sanayi alanlarında değerlendirmek suretiyle millî sanayisini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu amaçla birçok fabrika ve sanayi tesisi kurulmuştur. Başta gelen sanayi tesisleri çimento, alüminyum, kablo ve kiremit üretimi üzerinedir. Bunların yanı sıra bazı küçük sanayi tesisleri de kurulmuştur. İmalat sanayisinin gayri safi yurt içi hasıladaki payı % 7'dir. Çalışan nüfusun yaklaşık % 14'ü sanayi sektöründe iş görmektedir. Buna petrol tesislerinde çalışanlar da dahildir.

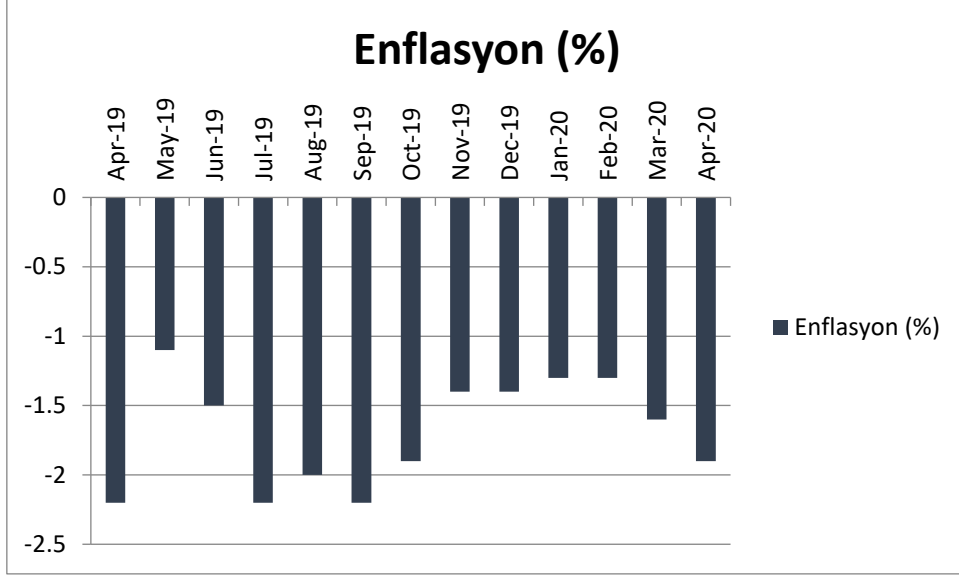
GSYİH (Milyar \$)

Kaynak: Dünya Bankası (WB)

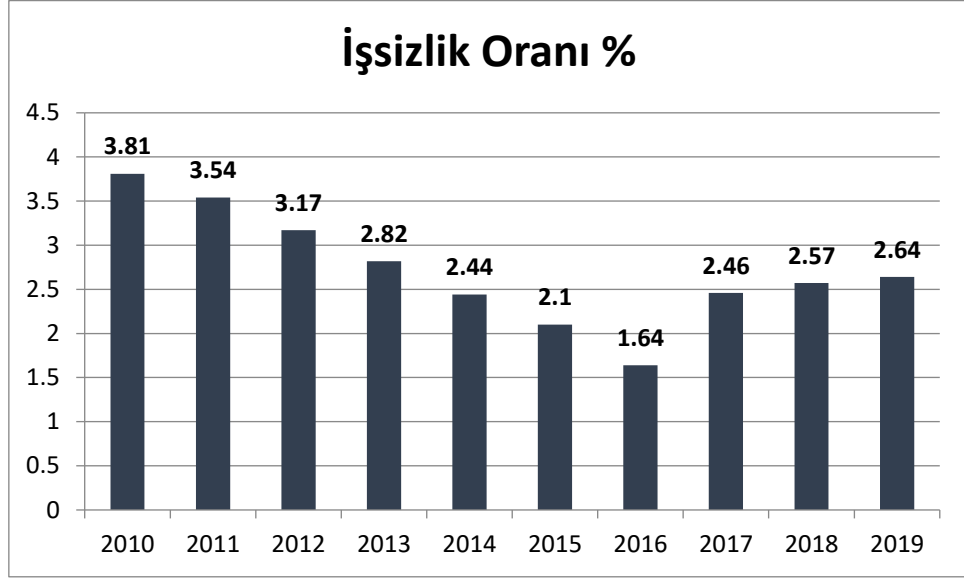
Dünya Bankası'ndan alınan resmi verilere ve Ticaret Ekonomisi projeksiyonlarına göre, BAE'deki Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) 2019

yılında 425 milyar \$ değerinde gerçekleşmiştir. BAE'nın GSYİH değeri dünya ekonomisinin yüzde 0,35'ini temsil etmektedir. Satınalma gücü paritesine göre gayrisafi yurtiçi hasıla kişi başına 70.400 \$ dır ve bu alanda dünyada 7.sırada yer almaktadır.

Kaynak: BAE Ulusal İstatistik Bürosu

Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki tüketici fiyatları, 2020 yılının Nisan ayında, bir önceki aya göre % 1,6 düşüşün ardından yıllık % 1,9 düşmüştür. Ana aşağı yönlü baskı ulaşım (Mart ayında yüzde -7,9'a karşı yüzde -1,5); rekreasyon ve kültür (yüzde -9.3 ve yüzde -9.9); koronavirüs krizinin etkileri yoğunlaştıkça restoran ve oteller (yüzde -3'e karşı yüzde -1) ve konut (Mart ayında olduğu gibi yüzde -4,1) tarafından gelmiştir.

Kaynak: BAE Merkez Bankası

Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki işsizlik oranı, 2018'deki yüzde 2,57'den 2019'da yüzde 2,64'e yükselmiştir.

4- İNŞAAT SEKTÖRÜ

İnşaat ve emlak sektörü BAE ekonomisi içinde petrol ve ticaretten sonra, üçüncü büyük sektör konumundadır. BAE inşaat sektörünü, Dubai ve Abu Dhabi Emirlikleri belirlemekte olup; her iki Emirlik ülkenin büyümesinin de itici gücüdür.

2014 yılının ikinci yarısından itibaren düşüşe geçen petrol fiyatları, Körfez Ülkeleri ekonomilerinde genel bir tedirginliğe yol açmıştır. Bu çerçevede, GSYİH'sının %30'u hidrokarbon kaynaklara bağlı olan BAE'de müteahhitlik sektörü de petrol fiyatlarındaki düşüşten olumsuz etkilenmiştir. Her ne kadar 2017 yılından itibaren petrol fiyatları yükseliş göstermiş olsa da, fiyatların eski seviyelerin oldukça altında oluşu, faiz oranlarının yükselişi ve KDV uygulamasının başlaması müteahhitlik sektöründe de etkiler yaratmıştır.

Bağımsız kuruluşların raporlarına göre, özellikle EXPO 2020 sonrası BAE'nin müteahhitlik sektörünün önümüzdeki beş yıl içinde gelişme kaydedeceği, ham

petrol üretiminde beklenen artış ile birlikte BAE hükümeti tarafından ekonominin çeşitlendirilmesi ve canlandırılması amacıyla yapılan girişimlerin müteahhitlik sektörüne yapılacak yatırımları artırması beklenmektedir.

Nitekim, ülkenin müteahhitlik sektörüne yönelik beklentileri genel olarak olumlu yönde seyretmektedir. Özellikle 2016-2017 yıllarında yaşanan daralmanın ardından 2018 yılından itibaren toparlanma sürecine giren sektörün, 2019-2023 döneminde %4,6 oranında bir büyüme kaydetmesi beklenmektedir.

2019 yılı BAE müteahhitlik projelerinde en çok payı %78 ile konut,%13 ile enerji ve %9 ile altyapı sektörlerinin aldığı tespit edilmiştir. BAE hükümeti tarafından, 2019 yılında, BAE genelinde 34 bin konut yapımına onay verilmiş, ayrıca yeni nesil okul yapım projeleri için de önemli miktarda bütçe ayrılmıştır.

2019 yılı bütçesinin önemli bir BAE ekonomisinde önemli yer tutan altyapı projelerine ayrılmıştır. Federal Kamu Bütçesinin BAE'nin kuzey bölgesinin altyapısını iyileştirilmesi için tahsis edileceği ve bu kapsamda ihale edilecek proje tutarının yaklaşık 8.3 milyar Dolar olması beklenmektedir. Öte yandan, BAE hükümeti tarafından, ülke içindeki ulaşımın daha hızlı ve sürdürülebilir olması için hyperloop ulaşım sisteminin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

BAE müteahhitlik sektörünü yakından ilgilendiren diğer bir husus ise, özellikle Dubai'de uygulanması planlanan akıllı şehir yapılanmasının başlayacak olmasıdır. 2021 yılı itibarıyla Dubai'nin Dünya'daki en akıllı şehir planlamasına sahip olması hedeflenmektedir. Bu kapsamda yapılacak altyapı yatırımlarının piyasada canlılık yaratması beklenmektedir.

Yatırımlarda kamu-özel sektör işbirliği, mevcut ekonomik gelişmeler ışığında BAE'de 2015 yılı sonrasında daha da önem kazanmış, PPP (public private partnership) kavramı yetkililerce daha çok gündeme gelmeye başlamıştır. BAE'nin geniş çaplı altyapı projeleri ve yatırımları çerçevesinde kamu ve özel sektör işbirliği, proje finansmanı ve projelerin sürdürülebilirliği bakımından çıkar yol olarak görülmektedir.

Ülkede iş yapmak isteyen firmaların BAE’de bir temsilcilik ofisi açması veya yerel bir firma kurması, yasal zorunluluk olmamasına karşın, pratikte bir iş alabilmenin neredeyse ön koşulu haline gelmiştir.

Yerli müteahhitlik firmalarının yanısıra, BAE’de uzun yıllardır faaliyet göstermekte olan, başta İngiliz olmak üzere Avrupalı, Asyalı ve Amerikalı müteahhitlik ve teknik müşavirlik şirketlerinin yoğun faaliyetleri gözlemlenmektedir. BAE’de teknik müşavirlik alanında, yine ABD ve İngiliz firmalarının yanı sıra Fransız ve Avustralya firmalarının etkinliği bulunmaktadır. Abu Dabi ve Dubai’de özellikle büyük konut projeleri “real estate developer” kategorisinde yer alan BAE’li firmalara verilmekte, bu firmaların büyük bölümü projenin müteahhitlik ve teknik müşavirlik kısmını yabancı firmalara ihale etmektedirler. Bu firmalarla zaman içerisinde kurulacak ilişkiler ve proje işbirlikleri orta ve uzun vadede bölgede daha büyük işler almak isteyen firmalar için avantaj sağlamaktadır.

BAE’de inşaat sözleşmeleri genel olarak FIDIC (International Federation Of Consulting Engineers) formlarında yapılmakta ve bu kapsamda ana format korunmakla beraber, projenin özelliğine göre yerel mevzuat ve uygulamalar çerçevesinde farklı ilave düzenlemelere de gidilebilmektedir.

BAE inşaat sektöründe herhangi bir projede yer alan gruplar şunlardır: Emlak Geliştirme Şirketi (Real Estate Developer), Proje Yönetim Şirketi (Project Manager), Danışman Şirket (Consultant), Müteahhit Şirket (Contractor), Alt Yüklenici Müteahhit (Sub-Contractor), İnşaat Malzemesi ve hizmeti tedarikçileri. Bahsekonu taraflar ya da paydaşlar birbirleriyle direk rekabet içinde olmadığı gibi, bir projenin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için söz konusu tarafların işbirliği içinde olmaları gerekmektedir. Bazı projelerde, müteahhidin ve kullanılacak inşaat malzemelerinin tespit edilmesinde, emlak geliştirme şirketinin yanısıra, proje yönetim şirketi ya da danışman şirketin de çok etkili olduğu gözlemlenmektedir. Abu Dabi ve Dubai’de özellikle büyük konut projeleri “real estate developer” kategorisinde yer alan BAE’li firmalara

verilmekte, bu firmaların büyük bölümü projenin müteahhitlik ve teknik müşavirlik kısmını yabancı firmalara ihale etmektedirler.

İşçi temini BAE müteahhitlik sektöründe çoğunlukla Hindistan, Pakistan, Nepal, Bangladeş vb ülke uyruklu işgücünden karşılanmakta olup, bu işçiler insan kaynakları firmaları aracılığıyla buldukları ülkelerden de getirilebilmektedir.

5- BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ SANAYİSİ

BAE'de imalat sanayi hidrokarbona dayalı olmakla birlikte, diğer bazı imalat sanayi alt sektörleri de büyümeye başlamıştır. Sektöre yapılan yatırımlarla yaklaşık 2.500 civarında fabrika kurulmuştur.

Sektördeki sanayi kuruluşlarının çoğu gıda (un, şeker, süt ürünleri, meşrubat, balık), inşaat ve yapı malzemeleri (çimento, seramik, mermer, demirçelik), metaller (alüminyum, bakır, çelik), kimyasal maddeler (kükürt, gübre), elektrik malzemeleri, mobilya, plastikler (pvc, mutfak eşyaları) ve hazır giyim üretimi yapan orta ölçekli sanayi kuruluşlarıdır.

Ülkede büyük ölçekli üretim faaliyetini, petrol ve petrokimya, enerji (Dubai Petroleum-Dubai), Alüminyum (Dubal-Dubai), seramik (RAK Ceramics-Ras Al Khaimah), ilaç (Julphar-Ras Al Khaimah) tesisleri oluşturmakta, bunların da sahibi ilgili Emirlik/Emirlik şirketleri olmaktadır. (Dubal) şirketi, sektördeki üretimin çoğunu gerçekleştirmektedir. Dubai Aluminium, dünyanın ilk 10 alüminyum üreticisi arasındadır. Üretimin büyük kısmı ihraç etmektedir. Sharjah'ta KOBİ düzeyinde üretim tesisleri bulunmaktadır.

Ülkenin tarım aleyhindeki zor coğrafi ve iklim koşullarından dolayı, gıda sektörünün GSYİH'ye katkısı oldukça düşük (%1 civarında) bir seviyede olup, üretim ülkenin ihtiyacını karşılamaktan uzaktır. Dolayısıyla, gıda sektöründe kendi kendine yeterliliğin sağlanması zordur. Bu çerçevede, gıda fiyatlarındaki artışı önlemek ve düzenli gıda arzını sağlayabilmek için Sudan ve Pakistan

gibi ülkelerde tarımsal yatırımlar yapılmaktadır. Ülkede üretimi yapılan başlıca gıda ürünleri; un, makarna, şeker, süt ve süt ürünleri (peynir), yemeklik yağ, konserve/dondurulmuş gıda (balık, sebze), kırmızı/beyaz et, domates salçası ve meşrubatlardır (soft drinks).

Mubadala Development Company, Abu Dhabi'nin sanayi temelini genişletilebilmesi açısından önem arz etmektedir. Dubai, hizmet sektörünün ve teknolojinin merkezi olmayı hedeflerken, Abu Dhabi, rekabet gücü yaratan sektörlerin (ucuz enerji ve iş gücü kaynaklarına erişimin kolay olmasının da etkisiyle) ağır sanayi ve imalat sektörleri olduğuna inanmaktadır.

6- BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ DIŞ TİCARETİ

BAE'nin ticaret ortakları büyük çoğunlukla Uzak Doğu ve Orta Doğu ülkeleridir. Ülke her geçen yıl daha çok dış ticaret fazlası vermektedir.

BAE'NİN DIŞ TİCARET DENGESİ (1.000 \$)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	BELİRTİLMİYEN BİR ASYA ÜLKESİ	0	0	0	53.182.722	74.003.083	39,1
2	BELİRTİLMEMİŞ	131.722.898	93.500.426	109.042.404	76.954.802	39.864.366	-48,2
3	SUUDİ ARABİSTAN	1.631.669	2.639.546	288.999	7.761.015	14.095.144	81,6
4	HİNDİSTAN	-6.289.136	-7.291.133	-7.413.863	-5.700.957	-10.215.491	79,2
5	IRAK	5.633.321	5.920.749	3.654.603	11.544.179	11.007.357	-4,7
6	UMMAN	3.570.479	3.798.059	2.716.020	5.390.736	8.047.162	49,3
7	İRAN	10.252.889	10.049.303	7.841.900	13.415.292	5.198.825	-61,2
8	İSVİÇRE	-1.767.050	-534.060	3.578.552	-1.374.560	3.572.058	-359,9
9	KUVEYT	1.990.811	2.385.095	1.587.867	3.339.844	6.083.531	82,2
10	HONG KONG	725.482	635.602	965.182	1.859.162	2.819.954	51,7
15	TÜRKİYE	-766.411	-698.546	-1.859.286	-1.874.513	820.319	-143,8
	DİĞER	-102.270.611	-96.951.088	-96.134.836	-125.695.696	-99.884.563	-20,5
	TOPLAM	44.434.341	13.453.953	24.267.542	38.802.026	55.411.745	42,8

Kaynak: Trademap

BAE net ihracatçı ülke konumunda olup 2018 yılında toplamda 55 milyar \$ dış ticaret fazlası vermiştir. Bu miktar 2017 yılında ise 38 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. BAE dünyanın en büyük ihracatçısı konumunda olan Çin'e karşı 32 milyar \$ dış ticaret açığı vermiş ve sıralamada 12.sırada yer almıştır. BAE Türkiye'ye karşı da önceki yıllarda dış ticaret açığı verirken 2018 yılında fazla vermiştir.

BAE'NİN GENEL İHRACATI (1.000 \$)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	BELİRTİLMEMİŞ ASYA ÜLKESİ	0	0	0	53.182.722	74.003.083	39,1
2	BELİRTİLMEMİŞ	240.761.303	196.355.847	190.716.182	89.009.675	56.799.786	-36,2
3	SUUDİ ARABİSTAN	5.595.409	6.591.564	4.762.661	14.663.901	21.672.246	47,8
4	HİNDİSTAN	11.139.943	10.568.516	11.255.496	14.531.120	12.851.586	-11,6
5	IRAK	6.669.824	6.772.238	5.364.000	12.244.720	11.313.179	-7,6
6	UMMAN	5.315.040	5.494.224	5.147.875	7.574.333	10.282.687	35,8
7	İRAN	11.481.626	10.814.281	8.810.493	15.270.369	10.234.278	-33,0
8	İSVİÇRE	4.651.235	4.131.837	7.424.957	3.686.722	9.413.861	155,3
9	KUVEYT	2.952.303	3.135.772	2.511.373	5.113.350	8.386.233	64,0
10	HONG KONG	3.474.612	4.054.191	3.744.675	5.357.524	6.293.341	17,5
15	TÜRKİYE	2.798.533	2.720.416	2.802.122	5.736.470	6.655.199	3,0
DİĞER		48.203.242	49.839.762	52.506.857	82.166.464	89.017.023	8,3
TOPLAM		343.043.070	300.478.648	295.046.691	308.537.370	316.922.502	2,7

Kaynak: Trademap

BAE ihracatı 2018 yılında bir önceki yıla göre %2,7 artarak 317 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. İsviçre, Kuveyt ve Suudi Arabistan'a yapılan ihracatta önemli artışlar yaşanmıştır.

Türkiye ise BAE'nin en büyük 15.pazarıdır ve 2018 yılında Türkiye'ye yaklaşık 4,2 milyar \$ ihracat yapmıştır. BAE'nin en büyük ihracat pazarlarına

bakıldığında bu ülkelerin çoğunlukla Asya Kıtasında olduğunu görülmektedir. Avrupa Kıtasında İsviçre BAE'nin ihracatı için en önemli destinasyondur.

BAE'NİN GENEL İTHALATI (1.000 \$)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	ÇİN	22.149.896	22.845.146	22.424.487	48.245.536	38.012.298	-21,2
2	HİNDİSTAN	17.429.079	17.859.649	18.669.359	20.232.077	23.067.077	14,0
3	ABD	19.258.385	19.334.455	20.587.014	23.307.859	20.919.508	-10,2
4	BELİRTİLMEMİŞ	109.038.405	102.855.421	81.673.778	12.054.873	16.935.420	40,5
5	JAPONYA	10.528.035	10.396.851	9.659.325	13.982.827	13.807.890	-1,3
6	ALMANYA	11.546.615	11.931.541	12.594.494	11.882.139	10.940.575	-7,9
7	İNGİLTERE	6.700.083	6.171.677	5.196.702	6.781.952	7.689.634	13,4
8	VİETNAM	1.832.263	2.378.507	2.642.225	9.754.653	7.666.138	-21,4
9	SUUDİ ARABİSTAN	3.963.740	3.952.018	4.473.662	6.902.886	7.577.102	9,8
10	İTALYA	5.868.399	5.504.859	5.414.613	6.814.181	6.654.181	-2,3
16	TÜRKİYE	3.564.944	3.418.962	4.661.408	7.610.983	3.448.803	3,0
	DİĞER	86.728.885	80.375.609	82.782.082	102.165.378	104.792.131	2,6
	TOPLAM	298.608.729	287.024.695	270.779.149	269.735.344	261.510.757	-3,0

Kaynak: Trademap

BAE'nin toplam ithalatında Çin ilk sırada yer almaktadır. Çin'den 2018 yılında bir önceki yıla göre %21,2 düşüşle yaklaşık 38 milyar \$ ithalat gerçekleşmiştir. Çin'i, Hindistan ve ABD takip etmektedir. Türkiye ise 2018 yılında BAE'ye yaklaşık 3,4 milyar \$ ihracat gerçekleştirerek listede 16. sırada yer almıştır. BAE 2018 yılında bir önceki yıla göre %3 daha az ithalat yaparak toplamda 261 milyar \$ ithalat gerçekleştirmiştir.

İhracatta olduğu gibi, ithalatın çoğunluğu Asya ülkelerinden gelmektedir. BAE'nin başlıca ithalat ortakları Çin, Hindistan ve ABD'dir. Avrupa'dan ise Almanya ve İngiltere ilk 10'da bulunmaktadır.

7- BAE'NİN SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ İTHALATI

BAE'NİN SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ İTHALATI (1.000 \$)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	ÇİN	85.797	91.844	85.395	71.467	54.334	-24,0
2	HİNDİSTAN	26.841	39.488	37.397	43.982	49.568	12,7
3	İTALYA	32.122	33.631	40.884	40.807	48.742	19,4
4	İSPANYA	33.320	32.569	38.777	39.281	35.238	-10,3
5	UMMAN	16.349	36.645	-	8.644	7.733	-10,5
6	TÜRKİYE	6.070	5.851	4.748	7.887	7.273	-7,8
7	MALEZYA	2.912	3.852	3.315	3.070	2.640	-14,0
8	BREZİLYA	952	1.608	1.198	1.517	2.220	46,3
9	PORTEKİZ	2.548	2.913	3.992	2.126	2.215	4,2
10	ÇEKYA	29	60	69	521	1.314	152,2
DİĞER		12.123	13.424	10.971	6.948	7.640	10,0
TOPLAM		219.063	261.885	448.303	226.250	218.917	-3,2

Kaynak: Trademap

BAE 2018 yılında toplamda yaklaşık 219 milyon \$ değerinde seramik kaplama malzemeleri ithalatı gerçekleşmiştir. İthalatı 2017 yılına göre %3,2 azalmıştır. Çin bir önceki yıla göre %24 düşüş yaşasa da 54 milyon \$ ihracat ile listede 1. sırada yer almıştır. Çin'i Hindistan, İtalya, İspanya ve Umman takip etmiştir. En büyük oranda artışı yakalayan ülke ise 2018 yılında Çekya olmuş ve ilk 10 arasında yer almıştır. İlk 10 ülke arasında en büyük düşüşü ise Çin yaşamıştır.

BAE'NİN SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ İTHALATI (1.000 m²)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	ÇİN	32.502	35.205	29.870	28.620	18.438	-35,6
2	HİNDİSTAN	6.341	9.427	10.998	14.190	14.740	3,9
3	İSPANYA	4.223	4.945	6.279	6.010	4.583	-23,7
4	İTALYA	1.780	2.338	3.094	2.814	2.899	3,0
5	UMMAN	3.541	4.346	3.072	1.943	2.035	4,7
6	TÜRKİYE	732	678	583	1.024	1.093	6,8
7	MALEZYA	394	562	512	488	461	-5,4
8	İRAN	971	707	206	41	369	793,9
9	BREZİLYA	97	193	142	158	246	56,1
10	PORTEKİZ	177	220	397	218	190	-12,9
	DİĞER	973	1.386	1.319	902	909	0,7
	TOPLAM	51.732	60.007	56.473	56.409	45.963	-18,5

Kaynak: Trademap

Çin, miktar bazında da BAE'nin SKM ithalatında birinci sırada gelmektedir. 2017 yılına göre miktar bazında %35,6 oranında düşüş yaşayan Çin, BAE'ye 2018 yılında toplamda 18.4 milyon m² ihracat gerçekleştirmiştir. Çin'i Hindistan, İspanya, İtalya ve Umman izlemiştir. İran'dan yapılan ithalat az miktarda da olsa artış yakalamıştır. BAE bir önceki yıla göre %18,5 azalışla 2018 yılında toplamda 46 milyon m² seramik kaplama malzemeleri ithalatı yapmıştır.

BAE'NİN SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ İTHALATI (\$/m²)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	İTALYA	18,0	14,4	13,2	14,5	16,8	15,9
2	PORTEKİZ	14,4	13,2	10,1	9,8	11,7	19,7
3	BREZİLYA	9,8	8,3	8,4	9,6	9,0	-6,4
4	ÇEKYA	13,7	11,9	8,8	9,0	8,0	-11,3
5	İSPANYA	7,9	6,6	6,2	6,5	7,7	17,7
6	TÜRKİYE	8,3	8,6	8,1	7,7	6,6	-13,7
7	MALEZYA	7,4	6,9	6,5	6,3	5,7	-8,9
8	UMMAN	4,6	8,4	-	4,5	3,8	-14,5
9	HİNDİSTAN	4,2	4,2	3,4	3,1	3,4	8,8
10	ÇİN	2,6	2,6	2,9	2,5	2,9	17,7
TOPLAM		4,2	4,4	-	4,0	4,8	18,6

Kaynak: Trademap

BAE'nin yapmış olduğu seramik kaplama malzemeleri ithalatının birim fiyatlarına bakıldığında, değer bazındaki ilk 10 ülke içerisinde en yüksek fiyattan alım yapılan ülke İtalya olmuştur. İtalya'yı Portekiz, Brezilya, Çekya ve İspanya izlemiştir. Listede bir önceki yıla göre birim fiyatını en çok artıran ülke %19,7 ile Portekiz olmuştur. En fazla düşüşü ise %14,5 ile Umman yaşamıştır. BAE'nin seramik kaplama malzemeleri ithalatında ortalama birim fiyat 2018 yılında bir önceki yıla göre %18,6 artmış ve 4,8 \$'a yükselmiştir.

BAE'NİN SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ İTHALATINDA ÜLKE PAYLARI(\$)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	ÇİN	39,2	35,1	19	31,6	24,8	-21,5
2	HİNDİSTAN	12,3	15,1	8,3	19,4	22,6	16,5
3	İTALYA	14,7	12,8	9,1	18	22,3	23,9
4	İSPANYA	15,2	12,4	8,6	17,4	16,1	-7,5
5	UMMAN	7,5	14	49,4	3,8	3,5	-7,9
6	TÜRKİYE	2,8	2,2	1,1	3,5	3,3	-5,7
7	MALEZYA	1,3	1,5	0,7	1,4	1,2	-14,3
8	BREZİLYA	0,4	0,6	0,3	0,7	1	42,9
9	PORTEKİZ	1,2	1,1	0,9	0,9	1	11,1
10	ÇEKYA	0	0	0	0,2	0,6	200,0
DİĞER		5,4	5,2	2,6	3,1	3,6	16,1
TOPLAM		100	100	100	100	100	0,0

Kaynak: Trademap

BAE'nin yapmış olduğu seramik kaplama malzemeleri ithalatında değer bazında ülkelerin almış olduğu paylar sıralamasında ilk 10 ülke yukarıdaki tabloda gösterilmektedir. Çin'in aldığı pay 2018 yılında bir önceki yıla göre %21,5 düşüş yaşamış ve %24,8 olmuştur. 2018'de Çin'in ardından en büyük payı %22,6 ile Hindistan almıştır. 2018 yılında BAE'nin seramik kaplama malzemeleri ithalatında değer bazında %47,4 payı yalnız bu 2 ülke oluşturabilmiştir. Hindistan'ı İtalya, İspanya ve Umman izlemiştir. Listedeki en büyük artışları Çekya ve Brezilya gerçekleştirmiştir.

8- TÜRKİYE'NİN BAE'YE SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ İHRACATI

YILLAR	Değer (1.000 \$)	Miktar (1.000 m ²)	Birim fiyat (\$/m ²)	Türkiye'nin toplam SKM ihracatındaki payı (%)		BAE'nin toplam SKM ithalatındaki payı (%)	
				Değer	Miktar	Değer	Miktar
2015	5.750	623	9,2	1,2	0,9	2,8	1,4
2016	4.369	547	8	0,9	0,7	2,2	1,1
2017	8.160	1.023	8	1,5	1,2	1,1	1,0
2018	7.152	991	7,2	1,2	1,1	3,5	1,8
2019	10.262	1.500	6,8	1,5	1,4	3,3	2,3
Değişim % (2018-2019)	43,5	51,4	-5,2	25	27,3	-5,7	31

Kaynak: İhracatçı Birlikleri

Türkiye BAE'ye 2019 yılında 10 milyon \$ seramik kaplama malzemeleri ihracatı gerçekleştirmiştir. Türkiye 2015 yılından 2019 yılına kadar BAE'ye yaptığı ihracatta dalgalı bir seyir görülmektedir. 2019 yılında 2018 yılına göre %43,5 artış yaşanmıştır. 2016 yılında miktar bazında düşüş, 2017 yılında artış yaşanmış, ardından 2018 yılında yine düşüş görülmüştür. 2019 yılında ise tekrar miktar bazında %51,4 oranında artış olmuştur.

Birim fiyat bazında Türkiye BAE'ye seramik kaplama malzemeleri ihracatında 2015 yılından bu yana düşüş yaşamıştır. 2019 yılında bir önceki yıla göre birim fiyatta %5,2 düşüş yaşanmış ve 6,8 \$'dan ihracat yapılmıştır.

Tüm dünya ticaretini etkileyen Covid-19, ülkemiz seramik kaplama malzemeleri ihracatını da etkilemiştir, değer ve miktar bazında düşüşler yaşanmıştır. 2019 ve 2020 yıllarının ilk 5 ayı karşılaştırıldığında BAE'ye değer bazında SKM ihracatında %22'lik bir düşüş yaşanırken ve 3,2 milyon \$ olurken, miktar bazında %17,5 oranında azalma görülmüştür (441 bin m²). 2020 yılının ilk 5 ayında ihraç birim fiyatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %5,1 düşüş yaşamıştır ve 7,8 \$'dan 7,4 \$'a inmiştir.

9- BAE'NİN SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ İTHALATI

BAE'NİN SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ İTHALATI (1.000 \$)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	ÇİN	19.111	19.908	14.270	24.154	18.857	-21,9
2	HİNDİSTAN	5.939	5.190	4.655	4.911	6.640	35,2
3	TÜRKİYE	2.890	3.450	3.458	6.127	5.648	-7,8
4	İTALYA	5.831	7.460	5.945	8.174	4.783	-41,5
5	ALMANYA	3.836	3.865	2.826	3.913	3.786	-3,2
6	MISIR	3.001	2.629	2.537	2.249	2.792	24,1
7	İSPANYA	3.982	4.268	4.226	5.534	2.692	-51,4
8	PORTEKİZ	873	1.374	718	1.706	2.185	28,1
9	TAYLAND	1.560	1.488	1.227	1.722	2.127	23,5
10	FRANSA	659	825	956	2.328	1.572	-32,5
DİĞER		8.486	11.689	10.969	13.707	12.638	-7,8
TOPLAM		56.168	62.146	51.787	74.525	63.720	-14,5

Kaynak: Trademap

BAE 2018 yılında toplamda yaklaşık 63 milyon \$ değerinde seramik sağlık gereçleri ithalatı gerçekleşmiştir. İthalat bir önceki yıla göre %14,5 azalmıştır. Çin bir önceki yıla göre %21,9 düşüş yaşasa da 19 milyon \$ ihracat ile bu değer 1/3'lük kısmını tek başına karşılamıştır ve listede açık ara farkla 1. sırada yer almıştır. Çin'i Hindistan, Türkiye, İtalya ve Almanya takip etmiştir. En büyük oranda artışı yakalayan ülke ise Hindistan olmuş ve 2.sırada yer almıştır. İlk 10 ülke arasında en büyük düşüşü ise İspanya yaşamıştır.

BAE'NİN SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ İTHALATI (1.000 ADET)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	ÇİN	1.321	1.301	944	1.551	1.125	-27,5
2	HİNDİSTAN	941	849	718	755	778	3,1
3	TÜRKİYE	81	85	105	193	194	0,4
4	SUUDİ ARABİSTAN	3	5	9	28	132	369,0
5	İSPANYA	53	64	53	74	72	-2,4
6	MISIR	62	58	53	51	56	11,1
7	İTALYA	45	55	71	79	49	-38,5
8	PORTEKİZ	17	26	13	38	44	15,8
9	ALMANYA	35	37	34	40	41	2,8
10	TAYLAND	24	21	22	37	40	7,7
	DİĞER	211	251	251	324	236	-27,1
	TOPLAM	2.794	2.752	2.274	3.168	2.765	-12,7

Kaynak: Trademap

Çin, miktar bazında da birinci sırada gelmektedir. 2017 yılına göre miktar bazında %27,5 oranında düşüş yaşayan Çin, BAE'ne 2018 yılında toplamda 1.1 milyon adet seramik sağlık gereçleri ihracatı gerçekleştirmiştir. Çin'i Hindistan, Türkiye, Suudi Arabistan ve İspanya izlemiştir. Suudi Arabistan'dan yapılan ithalat en dikkat çekici artışı yakalamıştır. BAE bir önceki yıla göre %12,7 azalışla 2018 yılında toplamda 2.8 milyon adet seramik sağlık gereçleri ithalatı yapmıştır.

BAE'NİN SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ İTHALATI (\$/ADET)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	FRANSA	117,9	116,9	70,1	71,8	115,2	60,4
2	İTALYA	128,6	134,6	83,9	103,6	98,6	-4,9
3	ALMANYA	109,4	105,8	82,6	97,7	92,0	-5,9
4	TAYLAND	63,9	71,9	54,9	46,7	53,6	14,7
5	PORTEKİZ	52,3	52,1	55,2	45,2	50,1	10,7
6	MISIR	48,4	45,5	47,5	44,3	49,4	11,7
7	İSPANYA	74,5	66,2	79,9	75,1	37,5	-50,2
8	TÜRKİYE	35,6	40,8	32,9	31,8	29,2	-8,2
9	ÇİN	14,5	15,3	15,1	15,6	16,8	7,6
10	HİNDİSTAN	6,3	6,1	6,5	6,5	8,5	31,1
TOPLAM		20,1	22,6	22,8	23,5	23,0	-2,1

Kaynak: Trademap

BAE'nin yapmış olduğu seramik sağlık gereçleri ithalatının birim fiyatlarına bakıldığında, değer bazında ilk 10 ülke içerisinde en yüksek fiyattan alım yapılan ülke Fransa olmuştur. Fransa'yı İtalya, Almanya, Tayland ve Portekiz izlemiştir. Listede bir önceki yıla göre birim fiyatını en çok artıran ülke %60,4 ile Fransa olmuştur. En fazla düşüşü ise %50,2 ile İspanya yaşamıştır. BAE'nin seramik sağlık gereçleri ithalatında ortalama birim fiyat 2018 yılında bir önceki yıla göre %2,1 azalmış ve 23 \$'a gerilemiştir.

BAE'NİN SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ İTHALATINDA ÜLKE PAYLARI (\$)

	ÜLKE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim % (2017-2018)
1	ÇİN	34	32	27,6	32,4	29,6	-8,6
2	HİNDİSTAN	10,6	8,4	9	6,6	10,4	57,6
3	TÜRKİYE	5,1	5,6	6,7	8,2	8,9	8,5
4	İTALYA	10,4	12	11,5	11	7,5	-31,8
5	ALMANYA	6,8	6,2	5,5	5,3	5,9	11,3
6	MISIR	5,3	4,2	4,9	3	4,4	46,7
7	İSPANYA	7,1	6,9	8,2	7,4	4,2	-43,2
8	PORTEKİZ	1,6	2,2	1,4	2,3	3,4	47,8
9	TAYLAND	2,8	2,4	2,4	2,3	3,3	43,5
10	FRANSA	1,2	1,3	1,8	3,1	2,5	-19,4
	DİĞER	15,1	18,8	21	18,4	19,9	8,2
	TOPLAM	100	100	100	100	100	0,0

Kaynak: Trademap

BAE'nin yapmış olduğu seramik sağlık gereçleri ithalatında değer bazında ülkelerin almış olduğu paylar sıralamasında ilk 10 ülke yukarıdaki tabloda gösterilmektedir. Çin'in aldığı pay 2018 yılında bir önceki yıla göre %8,6 düşüş yaşamış ve %29,6 olmuştur. 2018'de Çin'in ardından en büyük payı %10,4 ile Hindistan almıştır. Hindistan'ı Türkiye, İtalya, Almanya ve Mısır izlemiştir. Listedeki en büyük artışları Hindistan ve Portekiz gerçekleştirmiştir

10-TÜRKİYE'NİN BAE'YE SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ İHRACATI

YILLAR	Değer (1.000 \$)	Miktar (Bin Adet)	Birim fiyat (\$/adet)	Türkiye'nin toplam SSG ihracatındaki payı (%)		BAE'nin toplam SSG ithalatındaki payı (%)	
				Değer	Miktar	Değer	Miktar
2015	3.155	86	36,3	1,6	1,2	5,1	2,9
2016	3.612	170	21,1	1,7	1,6	5,6	3
2017	4.044	142	28,3	1,8	1,7	6,7	4,6
2018	3.999	127	31,5	1,6	1,6	8,2	6
2019	5.633	180	31,3	2,1	2,1	8,9	7
Değişim % (2018-2019)	40,8	41,7	-0,6	31,2	31,2	8,5	16,6

Kaynak: İhracatçı Birlikleri

Türkiye BAE'ye 2019 yılında 5,6 milyon \$ seramik sağlık gereçleri ihracatı gerçekleştirmiştir. Türkiye 2015 yılından 2019 yılına kadar BAE'ye yaptığı ihracatta 2018'deki küçük bir düşüşten sonra artış yaşamıştır. 2019 yılında bir önceki yıla göre artış %40,8 oranında olmuştur.

Miktar bazında ise 2016 yılında artış yaşanmış, ardından 2017 ve 2018 yıllarında düşüş görülmüştür. 2019 yılında ise tekrar miktar bazında %41,7 oranında artış olmuştur.

Birim fiyat bazında Türkiye BAE'ye seramik sağlık gereçleri ihracatını 2017 yılında birim fiyatı 28,3 \$'dan yapmış ardından 2018 yılında 31,5 \$'dan gerçekleştirmiştir. 2019 yılına gelindiğinde ise birim fiyatta %0,6 düşüş yaşanmış ve 31,3 \$'dan ihracat yapılmıştır.

Tüm dünya ticaretini etkileyen Covid-19 nedeniyle 2020 yılı ihracatımızda azalma kaydedilmiştir. 2019 ve 2020 yıllarının ilk 5 ayı karşılaştırıldığında BAE'ye SSG ihracatımızda değer bazında %9,2'lik bir düşüş yaşanırken (1,9

milyon \$), miktar bazında %7 oranında azalma görülmüştür (73.219 adet). 2020 yılının ilk 5 ayında ihraç birim fiyatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,5 düşüş yaşamıştır ve 26,8 \$ kaydedilmiştir.

11-GÜMRÜK VERGİSİ VE REGÜLASYONLAR

BAE, Körfez Arap İşbirliği Konseyi (KİK) üyesidir. KİK üyesi altı ülke arasında 1 Ocak 2003 itibariyle Gümrük Birliği yürürlüğe girmiştir. KİK üyesi ülkelerin aralarında oluşturulan ortak pazar 1 Ocak 2008 itibariyle yürürlüğe girmiştir. Umman, Mısır ve Lübnan gibi ortak pazar anlaşmasına tabi ülkeler BAE'ye seramik ithalatında vergiden muaf tutulmaktadır. Dolayısıyla BAE PAFTA ve KİK üye ülkelerinden yaptığı ithalatta yüzde 0 gümrük vergisi uygulamaya devam etmektedir.

Diğer önemli ihracatçı ülkeler Çin, İtalya, İspanya, Hindistan ve Türkiye'ye ise SKM ve SSG tüm ürünlerinde yüzde 5,0 gümrük vergisi uygulanmaktadır. Ülkede yapı malzemelerinin büyük kısmı Dubai limanları kullanılarak dış piyasadan tedarik edilmekte, ana ithalatçılar geniş dağıtım ağı ve Dubai, Abu Dabi ve Sharjah'daki depoları vasıtasıyla BAE çapında dağıtım yapmaktadır. Sektörde Çin ve Hindistan ürünlerinin ve firmalarının belirgin bir ağırlığı olmakla birlikte, tüm dünyadan malzeme ithali yapılabilmektedir. Türkiye, bu ülkeye seramik ürünleri haricinde inşaat demiri, çimento, mermer-doğal taş, seramik ve cam gibi inşaat malzemelerini de önemli ölçüde ihraç etmektedir.

ÜLKELER	SERAMİK KAPLAMA MALZEMELERİ				
	690721	690722	690723	690730	690740
ÇİN	5	5	5	5	5
HİNDİSTAN	5	5	5	5	5
İTALYA	5	5	5	5	5
UMMAN	0	0	0	0	0
TÜRKİYE	5	5	5	5	5

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü, Tarifeler

ÜLKELER	SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	
	691010	691090
ÇİN	5	5
HİNDİSTAN	5	5
İTALYA	5	5
UMMAN	0	0
TÜRKİYE	5	5

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü, Tarifeler

12-SATIŞ ve DAĞITIM KANALLARI

Birleşik Arap Emirlikleri'nin en büyük seramik üreticisi olan RAK firmasının dağıtım ağı incelendiğinde; 7 farklı ülkede pazarlama ofislerinin olduğu görülmektedir. Bu ülkeler; Avusturalya, Belçika, Almanya, İtalya, Suudi Arabistan, İngiltere ve Amerika'dır.

BAE'de büyük konut ve ticari alan projeleri pazardaki en önemli kanaldır. Pazarda geleneksel distribütörler aracılığıyla dağıtım mevcut olmakla birlikte pazara nüfuz etmek için proje kanalına odaklanmak gerekmektedir. Malzeme seçimi, danışmanlık ya da mimarlık firmalarının tercihleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Büyük projelere malzeme temininde belirleyici olan bu firmalara ulaşılması için etkin bir tanıtım stratejisi izlenmesi gerekmektedir. Öte yandan Dubai, finans ve bölgesel yönetim merkezi olduğu için pazardaki dağıtım kanallarının güçlendirilmesi ve Türk ürünlerinin bilinirliğin artırılmasının bölgedeki projelere katılım için fırsat oluşturabileceği düşünülmektedir.

13- DEĞERLENDİRME

BAE'de ticaret düzenlemeleri liberal niteliktedir. İç piyasa rekabetçi, fiyata duyarlı ve dışa açık bir pazardır. Bölgedeki diğer ülkelerin de önemli ölçüde mal ve hizmet tedarik ettiği veya temin ettiği bir ticaret merkezi konumundadır. Pazarın bu özelliğinden dolayı, ülkede her ülkeye ait ürün bulmak mümkündür.

Ülkede tarım ve sanayi üretimi yetersiz olduğundan, ihtiyaçların büyük bir bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Başta Amerikalı ve Avrupalı büyük firmalar olmak üzere çok sayıda yabancı firma, özellikle ülkenin ticaret merkezi konumunda olan Dubai'de temsilcilik açmak suretiyle, BAE pazarının yanısıra diğer Körfez ülkeleri ve yakın Afrika ve Uzak Asya ülkelerine ait piyasaları buradan takip etmektedir. Dubai, rekabetin çok yoğun olduğu bir serbest pazardır.

2008 yılında etkisini gösteren küresel ekonomik krize kadarki dönemde BAE ekonomisindeki genişlemede, hidrokarbon ihracat gelirlerindeki artışın yanısıra, ülkedeki yerli ve yabancı yatırımlardaki ve özel tüketimdeki artışın da etkisi olmuştur. Böylece, ülkede yaşayanların refahı artmış, kredi olanaklarından yararlanma kapasitesi yükselmiş, hızlı nüfus artışının etkisiyle iç tüketimde de hızlı bir artış meydana gelmiştir.

Ayrıca, BAE Hükümeti son dönemde elde ettiği deneyim ve sermaye birikimi sayesinde dış pazarlarda yatırıma yönelmiştir. Hükümet sahip olduğu kamu şirketleri aracılığıyla çeşitli ülkelerde telekom ve sanayi şirketleri ile bankalar satın almaktadır. Ayrıca, bahsekonu kamu şirketlerinin liman, serbest bölge işletme, turizm ve gayrimenkul geliştirme gibi projeler aracılığıyla gelişmekte olan ülkelere yatırım yapmaya yöneldiği dikkati çekmektedir.

BAE net ihracatçı ülke konumunda olup 2018 yılında toplamda 55 milyar \$ dış ticaret fazlası vermiştir. BAE Türkiye'ye karşı da 2018 yılında 820 milyon \$ dış ticaret fazlası vermiştir. Bu noktada Türkiye'nin BAE'nin ithalatından daha fazla pay alabilme potansiyeli bulunmaktadır. Türkiye'nin Çin'e göre BAE'ye olan coğrafi avantajı daha hızlı sevkiyat yapmasına olanak tanımaktadır.

BAE 2018 yılında toplamda yaklaşık 219 milyon \$ değerinde seramik kaplama malzemeleri ithalatı gerçekleştirmiştir. İthalatı 2017 yılına göre %3,2 azalmıştır. BAE bir önceki yıla göre %18,5 azalışla 2018 yılında toplamda 46 milyon m² seramik kaplama malzemeleri ithalatı yapmıştır. BAE'nin seramik kaplama

malzemeleri ithalatında ortalama birim fiyat 2018 yılında bir önceki yıla göre %18,6 artmış ve 4,8 \$'a yükselmiştir. Rakip ülkelerden İtalya ise BAE'ye seramik kaplama malzemelerinin m²'sini 16,8 \$'dan satmıştır. Birim fiyat bazında Türkiye BAE'ye seramik kaplama malzemeleri ihracatında 2015 yılından bu yana düşüş yaşamıştır ve 2019 yılında m² fiyatı 6,8 \$ olmuştur. Türkiye, BAE'nin yapmış olduğu seramik kaplama malzemeleri ithalatında ortalama birim fiyatın yukarısında konumlanmıştır.

BAE 2018 yılında ise toplamda yaklaşık 63 milyon \$ değerinde seramik sağlık gereçleri ithalatı gerçekleşmiştir. İthalat bir önceki yıla göre %14,5 azalmıştır. BAE bir önceki yıla göre %12,7 azalışla 2018 yılında toplamda 2.8 milyon adet seramik sağlık gereçleri ithalatı yapmıştır. BAE'nin seramik sağlık gereçleri ithalatında ortalama birim fiyat 2018 yılında bir önceki yıla göre %2,1 azalmış ve 23 \$'a gerilemiştir.

Türkiye ihracatta yaşamış olduğu hem değer hem miktar bazlı düşüğe rağmen BAE'nin seramik kaplama malzemeleri ithalatında Çin, Hindistan, İtalya, İspanya ve Umman'ın ardından 6.olmuştur. Sağlık gereçleri ithalatında ise alınan paylarda Çin ve Hindistan'ın ardından 3.'lük sırasını korumuştur. Seramik sektöründe hedef pazarlardan biri olan BAE'ye, Türk seramik ürünlerinin dünya standartlarında bir kaliteye sahip olduğunu tanıtmak ihraç fiyatlarımızın da yükselmesine katkı sağlayacaktır.

14-KAYNAKÇA

Trademap, Veritabanı, 10 Haziran 2020 tarihinde,
https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c784%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1 adresinden erişildi.

Ticaret Bakanlığı Ülke Profili, 10 Haziran 2020 tarihinde,
<https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/orta-dogu-ve-korfez/bae/sectorler/genel-sektorel-bilgiler> adresinden erişildi.

OECD, BAE, 10 Haziran 2020 tarihinde,
<https://www.oecd.org/countries/unitedarabemirates/> adresinden erişildi.

BAE İşsizlik Oranı, 10 Haziran 2020 tarihinde,
<https://tradingeconomics.com/united-arab-emirates/unemployment-rate> adresinden erişildi.

Dışişleri Bakanlığı, Ülke Künyesi, 10 Haziran 2020 tarihinde,
<http://www.mfa.gov.tr/birlesik-arap-emirlikleri-kunyesi.tr.mfa> adresinden erişildi.